

الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد غواص بحار فنون علوم فاضل علامهٔ دیار روم شیخ الاسلام والمسلمین اسعد بن اسمعیل مرحوم تألیف ایلدیکی تفسیر یس شریفده اِنَّمَا اَمْرُهُ اِذَا اَرَادَ شَیْئاً اَنْ یَقُولَ لَهُ کُنْ فَیَکُونُ قول شریفنده کن کلمه سی مسائل مختلف فیها دندر بروجه اجمال توضیحی بودرکه امام ابی منصور ماتریدی رحمة الله علیه ایله شیخ ابی الحسن الاشعری بینلرنده اعتقاداته متعلقه اولان مسائلدن قرق مسئله ده اختلافلری واردر جمله دن بری خلق اشیاده اولان اختلافلریدر بری ماتریدی اشیانک وجودی باری تعالینک تکوینی وایجادی ایله اولوب کن کلمه سنه تعلقی یوقدر آیت مذکوره ده اولان کلمهٔ کن سرعت ایجاددن مجازدر درلر تفصیلی علاء الدین سمرقندی شرح تأویلاتنده بیان اتمشدر لکن اشعری

کلمه کن اشیا ایجاداتمکده لابددر دیوب ایت کریمه نک ظاهرینه نظر ایلربونک دخی تفصیلی شرح تأویلاتنده وتلویحده بیان اولنمشدر ❊ ایکنجی مسئله صفت تکوینده اولان اختلافلریدر ماتریدی صفت ازلیه در وذات باری ایله قائمه دردیرلر تفصیلی شرح عقائدده مبیندر لکن اشعری تکوین امر اعتباریدر مؤثرک اثره نسبتندن حاصلدر دیوب صفت حقیقیه اولمسنی انکار ایدیلر تفصیلی مواقف ومقاصدده بیان اولنمشدر ❊ اوچنجی مسئله واجب بالذاتده اختلافلریدر ماتریدی واجب بالذات شول ذات شریفدرکه بذاته قائم متحقق اولوب اصلا انده غیرک مدخلی اولمامشدر وقابلیت عدمدن منزهدر دیدی تفصیلی صدر علامه تعدیل علومنده بیان اتمشدر لکن اشعری واجب بالذات ذات شریفی وجودنی مقتضی وذات وجودنه علت تامه اولان ذاتدر دیدی تفصیلی شریف علامه شرح مواقفده بیان اتمشدر ❊ دردنجی مسئله وجوبده اختلافلریدر ماتریدی وجوب امر وجودی وذات شریفک عینیدر دیدی تفصیلی امام رازی اربعینده بیان اتمشدر لکن اشعری وجوب امر اعتباری اولوب خارجده موجود دکلدر دیدی تفصیلنی بیضاوی طوالعنده بیان اتمشدر ❊ بشنجی مسئله وجود باری تعالی اختلافلریدر ماتریدی وجود شریفک عینیدر لکن اشعری دخی عینیته ذاهب اولمشدر زائده سنه ذاهب اولمشلردرکه تفصیلی شرح مواقفده وشرح تجریدده بیان

اولنمشدر ❊ التنجی مسئله بقاده اختلاف قلربدرکه ماتریدی
وجود مستمردن عبارت اولمغله ذات اوزره زائد دکلدر
دیدی عقیدهٔ طحاویده بیان اولنمشدر ❊ یدنجی مسئله
صفت قدرتنده اولان اختلاف قلربدر ماتریدی صفت قدرت
ایله اثرك صدوری وترك صحیحدر معدومات ممکنه یه
قدرت واردر لکن تکوین یوقدر دیدی تفصیلنی صدر علاّمه
تعدیل علومده بیان اتمشدر لکن اشعری صفت تکوین
اثبات اتمامکله قدرت البنده موثره دردیوب قدرتك
تأثیردن تجریده رضا ویرممشدر تفصیلنی علاّمه تفتازانی
شرح عقائدده بیان اتمشدر ❊ سکزنجی مسئله صفت
اراده ده اختلاف قلربدرکه ماتریدی اراده رضا ومحبتدن
اعمّ اولمغله رضای ومحبتی اقتضا اتمز واراده رضا ومحبتك
عینی هیچ اولماز دیدی تفصیلنی ابن همام مسایرده بیان
اتمشدر لکن اشعری اراده ورضا ومحبت اوجی متحد المعنی در
امور قبیحه نی باری تعالی خلق ایتدکده ذات شریفنه نسبت
حیثیتندن مراد ومرضیدر نفقدر اول امور قبیحه ذاتنده
قبیحه اولمغله باری تعالی نك مرضیسی دکل ایسه ده دیدی
تفصیلنی شرح موافقده بیان ❊ طقوزنجی مسئله صفت
سمع وبصرده اختلاف قلربدر ماتریدی سمع وبصر موجود
ذات بیننده مسموعه ومبصراته تعلق ایدر انجق صحیح دکلدر
دیدی امام صابونی کفایه سنده بیان اتمشدر لکن
اشعری سمع وبصر هر برموجوده تعلق صحیح اولوب
مبصرات صفت سمعه مسموعات صفت بصره انکشافنی

تجویز ایلدی تفصیلنی ابن همام مسایرده بیان اتمشدر ❊
اونجی مسئله صفت کلامده اختلاف قلربدر ماتریدی
الله تعالی بلا کیفیت قول اظهار ایلیوب انك ایله مراد ایلدیکی
کمسه نی ذات شقی ایله قائم اولان کلام ازلی یه مطلع قلمشدر
دیدی تفصیلی عقیده نی طحاویده بیان اولنمشدر لکن اشعری
کلام امر واحددر دیوب ائمهٔ اشعریه کیفیت وحدتنده
اختلاف ایلدیلر بعضیلر وحدت شخصیه ایله واحددر
دیدیلر بعضیلر وحدت نوعیه ایله واحددر وخبر نوعیدر
انشا دکلدر دیدیلر ابهری شرح مختصر منتهی ده بیان اتمشدر
❊ اون برنجی مسئله کلام نفسیده اختلاف قلربدر ماتریدی
کلام نفسی مسموع دکلدر دیدی تفصیلی مسایرده واشارات
مرامده بیان اولنمشدر لکن اشعری مسموعدر موسی
علیه السلامك مسموعی کلام نفسی ایدی دیدی تفصیلی
مسایرده بیان اولنمشدر ❊ اون ایکنجی مسئله اسمده
اختلاف قلربدر ماتریدی اسم مسمانك بحسب الخارج عینیدر
دیدی تفصیلی تعدیل علومده بیان اولنمشدر لکن اشعری
الله اسمی مسمانك عینیدر رزاق وخالق کبی اسما مسمانك
غیریدر وعلیم وقدیر کبی اسما مسمانك عینی وغیری دکلدر
دیدی تفصیلی مواقفده بیان اولنمشدر ❊ اون اوچنجی مسئله
قضا وقدرده اختلاف قلربدر ماتریدی قدر الله تعالی ازلده
اشیاء لایزالیه نی اوصاف ایله وانلری احاطه ایدن زمان
ومکان ایله تحدید وتعیین اتمشدر وقضا زیاده احکامه
مقرون اولان فعلدر دیدی تفصیلی امام لقانی شرح جوهره ده

بيان ايتمشدر لكن اشعرى قضا الله تعالى نك ارادهٔ ازليه سيدر [كه]
موجوداتك ترتيب مخصوص اوزره اولمسنى اول ارادهٔ [ده]
مقضيه در وقدر اول ارادهٔ موجوداتى اوقات مخصوصه [ده]
يولنمقلغنه تعلّق ايتمسيدر ديدى تفصيلنى شرح مواقف
بيان ايتمشدر ❊ اون دردنجى مسئله متشابهاتده اختلاف [فلريدر]
ماتريدى دريدكبى و وجه كبى معلوم الاصل ومجهول الوصف
اولمغله وصفنى ادراكدن عاجز اولمغله اصلنى ابطال ايتميوز
بارى تعالى ده صفتدر ديوتأويله رضا ويرمدى تفصيلى
عقيده طحاويده بيان اولنمشدر لكن اشعرى يد قدرت
ووجه ذات ايله تأويله ذاهب اولدى تفصيلى مواقفده بيان
اولنمشدر ❊ اون بشنجى مسئله توفيقده اختلاف فلريدر
ماتريدى توفيق خلق قدرت على الطاعة دردبدى تفصيلى
مواقفده بيان اولنمشدر ❊ اون التنجى مسئله تكليف
ما لا يطاقده اختلاف فلريدر ماتريدى الله تعاليدن بزلره تكليف
ما لا يطاق ايتمك جائز دكلدر ديدى تفصيلى امام نسفى عمده ده
بيان ايتمشدر لكن اشعرى تجويز ايدوب كفاره ايمان ايله تكليف
يوقبيلدندر ديمش تفصيلى مواقفده ومسايره ده بيان اولنمشدر
❊ اون يدنجى مسئله افعال الله حكمتك لزومنده اختلاف فلريدر [كه]
ماتريدى ديرالله تعالينك هربرفعلى اوزره وجوب طريقى
اوزره دكل البتده حكمت ترتب ايدر انفكاكى ممتنعدر ديدى
تفصيلى تعديل علومده بيان اولنمشدر لكن اشعرى حكمت
افعال بارى اوزره ترتب ايتمك على سبيل الجوازدر ديدى
تفصيلى جوهره نك شرح كبيرى بيان ايتمشدر ❊ اون سكزنجى

مسئله

مسئله حكمنده اختلاف فلريدر ماتريدى حكمت اتقان عمل
معناسنه صفت ازليه ديدى لكن اشعرى صفت ازليه دكلدر
ديدى تفصيلى عمده ده واعتماده وشرح طحاويده بيان
اولنمشدر ❊ اون طقوزنجى مسئله خلف الوعيدده اختلاف [فلريدر]
ماتريدى عقلاً قبيحدر بارى تعالى قبيح اولانى اشلمز ديدى
لكن اشعرى بارى تعالى نك فعلى قبيح ايله اتصاف ايتمز ديوب
فعل مزبور كنديدن صادر اولايدى قبيح اولمزدى ديدى
تفصيلى تعديل علومده وعمده ده ومسايره ده بيان اولنمشدر
❊ يكرمنجى مسئله فعل بارينك قبيح ايله اتصافنده اختلاف فلريدر
اهل ايمانى جهنمده مخلّد واهل كفرى جنّتده قلمق كبى ماتريدى
عقلاً قبيحدر بارى تعالى قبيح اولانى اشلمز ديدى لكن اشعرى
بارى تعالى نك فعلى قبيح ايله ايتمز ديوب فعل مزبور كنديدن
صادر اولايدى قبيح اولمزدى ديدى تفصيلى بوردكه تعديل
علومده وعمده ده ومسايره ده بيان اولنمشدر ❊ يكرمى برنجى
مسئله كفرى عفوده اختلاف فلريدر ماتريدى عفو كفر عقلاً
جائز دكلدر ديوتأويلاتده ذكر بيان ايلدى لكن اشعرى
جائزدر ممتنع دكلدر ديدى تفصيلى كشّافده ومسايره ده
بيان اولنمشدر ❊ يكرمى ايكنجى مسئله حسن وقبيحده اختلاف فلريدر
ماتريدى حسن وقبح عقليدر ديوب عقل بعض شيئك حسننى
وقبحنى شرع وارد اولمدن ادراك ممكن ديدى تفصيلنى
تبصره ده وكفايه ده بيان ايتمشدر لكن اشعرى حسن وقبح
شرعيدر شرعده بيلنور ديدى تفصيلنى شرح مواقفده
بيان ايتمشدر ❊ يكرمى اوچنجى مسئله ايمان عقلاً واجب

وقفلر

اولمسنده اختلاف ایتمشلردر ماتریدی الله تعالی خلقه رسول
کوندرمسه سینک خلقی اوزره واجب اولوردی الله تعالی یی
عقللری ایله بیلمک دیدی تفصیلنی حاکم الشهید منقاره بیان
ایتمشدر لکن اشعری قبل البعثت ایمان واجب اولمز و کفر حرام
اولماز و عورت کندویه بالغ اولمیان کسه لره معذوردر دیدی
تفصیلنی مسایره ده بیان ایتمشدر * یکرمی دردنجی مسئله
حقیقت ایمانده اختلاف ایتمشلردر ماتریدی ایمان تصدیق ایله
اقراردن عبارت اولوب اقرار حقیقت ایمانده داخلدرکندر
دیدی لکن اشعری ایمان تصدیقدن عبارت اولوب اقرار
حقیقت ایماندن خارج انک شرطیدر دیدی تحقیقی بودرکه
اقرار رکن اولدیغی امام اعظم و اصحابی عندلرنده در و امام
ماتریدی اشعری گبی اقرار ایماندن خارج شرطدر دیمشدر
امام سرخسی فخر الاسلام بزدوینک مختارلری بودر تفصیلی
عقیدهٔ طحاویه ده و بحر الکلامده و مواقفده بیان ایتمشدر
یکرمی بشنجی مسئله ایمان زیاده و نقصان قبول ایتمسنده *
اختلاف ایتمشلردر ماتریدی ایمان زیاده و نقصان قبول ایتمز دیدی
تفصیلی مذکوردر * یکرمی التنجی مسئله مقلدک ایمانده اختلاف قلرلر
درکه ماتریدی مقلدک ایمانی صحیحدر لکن استدلالی ترک
ایتمکله آثم اولور دیدی تفصیلی عمده ده و اعتماده ده بیان اولنمشدر
لکن اشعری مقلدک ایمانی صحیح دیدی * یکرمی یدنجی مسئله
دلائل نقلیه نک قطع افاده ایتمه سنده اختلاف ایتمشلردر
ماتریدی ادلهٔ نقلیه دن بعضیسی قطع و جزم افاده ایدر
تفصیلنی فصول بدایعده بیان ایتمشدر لکن اشعری ادلهٔ نقلیه

ظن

ظن افاده ایدر قطع افاده ایتمز دیدی تفصیلنی شرح مواقفده
بیان ایتمشدر * یکرمی سکزنجی مسئله ایمانک مخلوق اولمسنده
اختلاف ایتمشلردر ماتریدی ایمان مخلوق دکلدر دیدی تفصیلی تعدیل
تعدیل علوم متنده بیان اولنمشدر لکن اشعری ایمان مخلوقدر
دیدی تفصیلنی شرح مقاصدده بیان ایتمشدر * یکرمی طقوزنجی
مسئله ایمان اسلام وحدتنده اختلاف ایتمشلردر ماتریدی ایمان
اسلام بردر دیدی تفصیلنی تأویلاتنده بیان ایتمشدر لکن
اشعری ایمان اسلام بربرینه مغایردر دیدی شرح عقایدده
تفصیلنی بیان ایتمشدر * اوتوزنجی مسئله ایمانک اعتبارده
اختلاف ایتمشلردر ماتریدی ایمان اعتبار حاله در نتکیم کفر اعتبار حاله
در دیدی تفصیلی عمده ده مذکوردر لکن اشعری ایمانده اعتبار
اعتبار خاتمه یه در حتی برادم ایمانله ختم اولنمادن اولسه
حال ایمانده دخی کافردر دیدی اما ماتریدی خاتمه نظر ایتمیوب
حالا ایمان کندیده بولنمین کافردر دیدی تفصیلنی عمده و شرح
قدیمنده بیان ایتمشدر * اوتوز برنجی مسئله سعادت ایله
شقاوتده اختلاف ایتمشلردر ماتریدی سعید اولان شقی اولور
و شقی اولان سعید اولور دیدی تفصیلنی جوهره شرحنده
بیان ایتمشدر * اوتوز ایکنجی مسئله ایمان استثناده اختلاف ایتمشلردر
ماتریدی بن مؤمنم ان شاء الله دیمکلکی تجویز ایتمیوب بو ایمانده
شکدر دیدی لکن اشعری تجویز ایدوب خاتمه یه ارجاع ایلدی
تفصیلی عمده ده بیان اولنمشدر * اوتوز اوچنجی مسئله پیغمبر
آخرته انتقال ایتدکلرنده نبوتلرینک بقاسنده اختلاف ایتمشلردر
ماتریدی نبوتلری باقیدر دیدی لکن اشعری عرض زماننده باقی

اولمازدیوب نبوتلرینك بقاسی یوقدرلكن حكم بقاده در
دیدی تفصیلنی ابومعین بحركلامنده بیان اتمشدر ❊ اوتوز
دردنجی مسئله ذكورت نبوتده لازم اولمسنده اختلاف قلریدر
ماتریدی ذكورت شرطدرلكن اشعری شرط دكلدر
نسوانك نبوتی صحیحدر دیدی تفصیلنی اشارات مرامده
بیان اتمشدر ❊ اوتوزبشنجی مسئله بشرایله ملائكه
تفضیلنده اختلاف قلریدر ماتریدی عوام بشرعوام ملائكه‌دن
افضلدر دیدی تفضیلنی شرح جوهره ده بیان اتمشدر
❊ اوتوزالتنجی مسئله قدرة حقیقیه ده اختلاف قلریدر
ماتریدی قدرت واحده ضدینه قائله دردیدی لكن
اشعری قائل دكلدربلكه ضدینك هربری ایچون بشقه قدرت
واردردیدی تفصیلنی شرح مواقفده وعمده نك شرحنده
بیان اتمشدر ❊ اوتوزیدنجی مسئله تأثیر قدرت اختلاف قلریدر
ماتریدی اصل فعل باری تعالی نك قدرتی ایله درو فعلك
طاعت یا معصیت اولمسی قدرت عبد ایله دردیوب
قدرت عبده تأثیر اثبات ایتدی لكن اشعری افعال عباد
انجق قدرت الله ایله دردیوب قدرت عبدده تأثیر
یوقدردیدی تفصیلی شرح مواقفده بیان اولنمشدر ❊
اوتوزسكزنجی مسئله ایقاعده اختلاف قلریدر ماتریدی
ایقاع حالدرموجود ومعدوم دكلدردیدی لكن اشعری
معدوم محضدردیدی تفصیلی فصول بدایعده بیان
اتمشدر ❊ اوتوزطقوزنجی اعمال صالحه ارتداد ایله باطله
اولوب بعد الاسلام عودت اتمه سنده اختلاف قلریدر

بعد الاسلام مرتدك اعمال صالحه سی عودت اتمزدیدی
لكن اشعری عودت ایدردیدی تفصیلنی صدرعلام توضیحنده
بیان اتمشدر ❊ قرقنجی مسئله كفار فروع شرعیه نی ترك
ایتدوكنده معذب اولمه لرنده اختلاف قلریدر ماتریدی
كفرلرندن زیاده معذب اولمازلردیدی لكن اشعری ترك
عبادت ایتدكلرندن اوتوری كفرلرندن زیاده عقوبت اولنورلر
دیدی تفصیلنی امام سرخسی اصولنده وسعد الدین
تلویحنده بیان اتمشلردر ❊ ومعلوم اولسونكه امام
ماتریدی وامام اشعری هربری دعوالرینه دلیل كتوروب
وهربرینك دلیللرینه اولان سؤال وجواب ذكر اولنان
مأخذلرده تفصیلاً ذكری بیان اولنمشدر مراد ایلین اخوان
اول كتابلره مراجعت ایلسون بومقامده مقصود اولان
انجق مسائل معدودهٔ اجمالاً بیان اولمغله بومقدار ایله
اكتفا اولندی وصلی الله علی سیدنا محمد وعلی اله
وصحبه اجمعین والحمد لله رب العالمین

تمت